

قرآن فرقه‌گرایی را عذاب الهی می‌داند

صفری ضمن انتقاد از بی‌توجهی مذاهب اسلامی نسبت به فرامین کتاب و سنت در زمینه وحدت تصریح کرد: در آیه ۶۵ سوره انعام، فرقه فرقه شدن به عنوان عذاب الهی معرفی شده است.

صفری ضمن انتقاد از بی‌توجهی مذاهب اسلامی نسبت به فرامین کتاب و سنت در زمینه وحدت تصریح کرد: در آیه ۶۵ سوره انعام، فرقه فرقه شدن به عنوان عذاب الهی معرفی شده است.

قاسم صفری

به گزارش ایکننا، نشست «نوسازی اندیشه‌ها و ادبیات حوزه تقریب مذاهب اسلامی؛ امکان سنجی و ضرورت» صبح امروز با حضور آیت الله احمد مبلغی، عضو مجلس خبرگان رهبری؛ مصطفی ذوالفقارطلب، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران و قاسم صفری، عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه در دانشگاه مذاهب اسلامی برگزار شد.

در این نشست قاسم صفری به ایراد سخن پرداخت و اظهار کرد: اولین نکته که باید عرض کنم این است مشکل جهان اسلام در قرن‌های متمادی نداشتن اسلام‌شناس بوده است؛ یعنی کسی که بر بام کتاب و سنت و عترت نشست و به این مجموعه توجه داشته باشد، این مجموعه را بفهمد و هنگام نظر دادن هم نسبت به این مجموعه حضور ذهن داشته باشد. ما با مشکل جدی در این رابطه مواجه هستیم. نکته دیگر این است که من نمی‌توانم بفهمم واژه «تقریب» را از کجای کتاب و سنت استخراج کردیم. ما بیش از آنکه بخواهیم بر اساس کتاب و سنت بحث را پیش ببریم با یک واقعیت خارجی به نام مذاهب مواجه شده ایم و با خودمان گفته ایم حالا که با اینها مواجه هستیم چکار کنیم؟ بنابراین به نظر می‌رسد در حوزه تقریب به دلیل مواجهه با یک امر خارجی این بحث را مطرح می‌کنیم ولی اینکه کتاب و سنت چه راهی را به ما نشان دهد خیلی مورد توجه نبوده است.

وی افزود: مهمترین مسئله در این زمینه خود قرآن کریم است. اتفاقاً بسیاری از آیات قرآن که در حوزه وحدت و تفرقه هست تاکنون به جد مورد بحث قرار نگرفته است و ما به آنان نپرداختیم. من به فهرستی از برخی آیات در این زمینه اشاره می‌کنم: آیات ۲۰۵ تا ۲۱۴ سوره بقره، آیه ۱۹ آل عمران، آیه ۱۰۳ آل عمران، آیه ۶۵ انعام، آیه ۱۳ شورا، آیه ۱۷ جاثیه. ضمناً این را عرض کنم که این بحث اختصاص به هیچ فرقه ای ندارد و متأسفانه همه فرقه‌ها این بخش از آیات را مورد توجه قرار ندادند.

عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه ادامه داد: یک بحث جدی که اینجا مطرح می‌شود راهکارهایی است که قرآن در بین کل امت قرار داده که جلوی تفرقه گرفته شود. خود این بحث بسیار گسترده ای است. آیه ۱۰۳ سوره آل عمران آیه «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا» است. آیه ۱۰۴ ناظر به بحث امر به معروف است: «وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ». آیه ۱۰۵ هم بحث نفی تفرقه است: «وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا». به نظر می‌رسد ارتباطی بین وحدت و امر به معروف و تفرقه برقرار است. اساساً حوزه امر به معروف در سطح جهان اسلام ناظر به مسئله حفظ وحدت و جلوگیری از تفرقه است. پس یک بحث، بحث راهکارهای حفظ وحدت است.

وی تصریح کرد: علامه طباطبایی در ذیل بحث از آیه ۶۵ سوره انعام این نکته را بیان می‌دارند که بدترین کوتاهی پژوهشگران ما، کوتاهی درباره آیات تفرقه و وحدت است. با اینکه این آیات زیاد است و این آیات به شدت به امت ارتباط دارد، چه ارتباط به دنیا و چه آخرت، ولی اساساً بحثی از این آیات نمی‌شود. گاهی به نظر می‌رسد چون فرقه‌ها این آیات را خلاف خود می‌بینند انگیزه ندارند سراغ این آیات بروند، چون هر فرقه ای سراغ این آیات برود اولین مسئله این است که چرا من فرقه شدم و کجا دارم فرقه‌گرایی را تشدید می‌کنم. آیا وحدت جهان اسلام پیش روی من هست که هر حرفی می‌خواهم بزنم مبدا مخالف با وحدت جهان اسلام باشد. آیا آنچه برای من اصل است حفظ وحدت است؟ فرقه‌گرایی یعنی عذاب الهی

وی افزود: من به مفاد آیه ۶۵ سوره انعام اشاره می‌کنم که واقعا معجزه است و وضعیت فعلی مسلمین را بیان می‌کند: «قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ قَوْكُمْ أَوْ مِنْ قَوْلِكُمْ أَوْ يَلْيَسْكُمْ شَيْعًا وَيَذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظُرْ كَيْفَ تُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ». این آیه می‌فرماید؛ پیامبر(ص) به اینها بگو خدا تواناست عذابی از فوق شما بر شما وارد کند یا از زیر پایتان عذابی را وارد سازد یا شما را فرقه فرقه کند. قرآن فرقه شدن را عذاب الهی می‌داند. فرقه‌گرایی یعنی عذاب الهی. چقدر این آیه مورد توجه مسلمین است. آنچنان در فرقه‌گرایی غرق شدیم که فکر می‌کنیم چقدر خوب است از فرقه مان دفاع کنیم غافل از اینکه آیه فرموده فرقه‌گرایی عذاب الهی است. بعد می‌فرماید می‌توانیم عذاب بعضی را به بعضی دیگر بچشانیم. این وضعیتی

است که امروز جهان اسلام به آن دچار است و فرقه‌ها عذاب خود را به همدیگر می‌چشانند. انگار این آیه تاکنون در قرآن نبوده است و ما توجه نداشتیم فرقه‌گرایی عذاب الهی است.

وی ادامه داد: آیه بعد آیه ۱۵۹ سوره انعام است و عجیب است، می‌فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ قَرَّوْا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ»، یعنی آنهایی که فرقه فرقه شدند به طریق پیامبر(ص) ربطی ندارند. تعبیر علامه طباطبایی در ذیل این آیه این است که فرقه‌ها راه تو را نمی‌روند و در مسیر تو نیستند. بعد آیه می‌فرماید اگر فرقه‌ها در مسیر پیامبر نیستند کارشان را به خدا واگذار می‌کنیم.

مصطفی ذوالفقارطلب از دیگر سخنرانان این نشست اظهار کرد: امت اسلامی در طول تاریخ خود مسیرهای پریپیچ و خمی را طی کرده است. تاریخ صدر اسلام نشان از وحدت اندیشه در امت اسلامی دارد، ولی جامعه اسلامی پس از برهه‌ای از تاریخ با چالش‌های متعدد مواجه شد که موجب جدایی بین مسلمان‌ها شد. در این میان مصلحان و روشنفکران دینی سعی در ارائه نظریات در راستای تحقق وحدت در بین امت داشتند. امت اسلامی با وجود تلاش مصلحان، هنوز با این چالش جدی مواجه است. سوال این است با وجود تلاش‌های مصلحان و روشنفکران چه اسبابی موجب شده است نزاع‌های مذهبی به عنوان چالش دینی در جامعه جریان داشته باشد و راه حل اساسی برای مقابله با این چالش چیست.